

ELŐFIZETÉS:
Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak kü-
lendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyitltér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvnyomdá-
jában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

A gazdasági kérdések.

Zombor, 1897. február 1-én.

A gazdasági kérdések rendkívüli fontossággal és jelentőséggel bírnak minden államban. Az árhanyatlás mindenütt érzékeny csapást mér a gazdára s valóságos krízissel fenyeget. Minden államban a legfontosabb dolognak tartják a fenyegetett mezőgazdaság érdekeinek megóvását; az egyes államok földmivelésügyi tárcáinak vezetői bizony nem élnek kényelmes napokat, hanem komoly munkát kell végezniük.

Bizvást eliheti mindenki, hogy ebben a tekintetben a magyar földmivelésügyi kormányzatnak legkevesébe van módjában pihenő helynek tekinteni a bársonyszéket. S legkevesébe most, mikor a mezőgazdasági érdekek harca a többi gazdasági érdekekkel mintegy európai jelszóvá lett. Az egyik oldalról az agráriusok sürgetése, a másik oldalal a kíméletre szoruló ipari- és kereskedelmi érdekek lehető megóvása: a higgadt felfogásnak, az éles judiciumnak s a politikai eszélyességnek oly nagy mértékét követelik meg a földmivelésügyi tárcá vezetőjétől, hogy csakis kiváló buzgalom és ügyszeretet s a legodaadóbb hazaszeretet vezetheti azt, a ki ily súlyos helyzetben ily súlyos felelősségre vállalkozik.

Hazánk gazdaközönsége szótlan bizalommal kíséri Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter működését. Ez az osztatlan és őszinte bizalom abban sarkallik, hogy Darányiban évtizedek óta az ügybuzgó, nagytudású és hazáját szerető politikust ismeri s a mióta az átvette a földmivelésügyi tárcá vezetését, intézkedéseiben és egész politikájában érvényt szerez a jogos földmivelésügyi érdekeknek s a legapróbb detail-kérdésekre is kiterjedő figyelmé a mezőgazdaság legkülönbözőbb ágainak emelésére irányul.

A gazdaközönségre oly eminens fontosságú vámkérdésben szombaton mondott beszédet a képviselőházban. Nem hisszük, hogy akadna Magyarországon gazda, a ki teljesen meg tudná érteni Darányinak fejtegetései után, hogy mily szorosan összefügg Magyarország gazdasági érdeke a közös vámterület fentartásával. Egy pozitívumot, még pedig olyat, melynek előnyeit ismerjük és érezzük, kockára tenni egy ismeretlen és következményeiben bizonytalan kísérletezésnek: lemon-

dani a közös vámterületről s esetleg vámláborot kezdeni Ausztriával — oly végzetes gondolat, hogy arra csakis a végső kényszerűség vihetne bennünket.

A jog az önálló vámterülethez feltétlenül megvan. Az Ausztriával kötött vámszerződés jogilag nem különbözik semmiben a más államokkal kötött gazdasági egyezménytől. Nemzeti függetlenségünket a közös vámterület teljesen érintetlenül hagyja s ha valaha az ultima ratio előáll, a közjogi alap legkisebb sérelme nélkül felállíthatjuk a vámsorompót.

De csak ha az ultima ratio előáll: ha Ausztriával nem sikerülne sehogy sem oly vámszerződést kötnünk, mely a méltányosság határára belül a mi országos érdekeinket minden irányban védi és előmozdítja. Ez az ultima ratio nem fenyeget. Ausztriának ép oly nagy és messze kiható érdeke a közös vámterület fentartása, mint Magyarországnak. Ausztriában is tudják, hogy a külön vámterület a gazdasági csapások egész sorozatát zudítaná mindkét országra s bizony nehéz volna eldönteni, hogy e csapásokat melyik tudná könnyebben elviselni.

A józan ész parancsolta szükség tehát, hogy Magyarország is, Ausztria is megtartsák a vámközösséget s ennek keretében s lehetőleg a kölcsönös érdekek méltánylásával iparkodjanak a vámközösség előnyeiben részesíteni különféle hazai termelési ágakat.

Ennek az egyedüli okszerű politikának hiva Darányi Ignác, a mint nem is lehet másképpen ama súlyos felelősség ama tudatában, melyet a kormányba lépésekor magára vállalt. Gazdáink tapasztalhatták eddig, hogy Darányi Ignácra mindenkor és mindenben számíthatnak, a mi az ő jogos kívánságait előmozdítani és érvényre juttatni képes; és bizonyára ebből a szempontból is méltányolni fogják, hogy van ereje szembeszállni bizonyos szélsőségekkel s ezek jelszavaival s nem engedi a gazdasági kérdéseket a pártpolitika sivar mezejére terelni.

Megyei muzeumok.

Nyilt levél nagyméltóságu Széll Kálmán v. b. t. t. urhoz, mint a muzeumok és könyvtárak országos bizottságának elnökéhez.

Kegyelmes uram!

A hazai muzeumok és könyvtárak országos

bizottsága immár hosszabb idő óta foglalkozik a törvényhatósági gyűjtemények szervezése ügyével s e tekintetben a vallás- és közoktatásügyi miniszter urnak javaslatokat is tett. E javaslatok fogják alapját képezni ama törvényjavaslatnak, melyet a kormány talán már nem sokára be is fog terjeszteni az országgyűlés elé.

Mivel a hírlapok utján most arról értesülünk, hogy a miniszterium ez ügyben a nagyméltóságod bölcs vezetése alatt álló országos bizottsághoz leiratot intézett, melyben a törvényhatósági muzeumok és könyvtárak felügyelete és szervezete tekintetében észrevételeit közli, az ezen leirat tárgyalása alkalmából ki lehetne és ki kellene terjeszkednie a bizottságnak egy — értesülésünk szerint — eddig figyelmen kívül hagyott szempontra, mely főleg a törvényhatósági muzeumok gyarapodása érdekében rendkívül fontos.

Vidéki törvényhatóságok területén levő szakértársulatok vezetői régóta sajnósan tapasztalják, hogy az egyes megyék vagy városok területén lépten-nyomon előforduló régészeti leletek, melyek beszolgáltatására nézve még mindig részint az 1848. év előtti magyar kormánysszékek elavult rendeletei, részint pedig az ezen év utáni abszolút korszak pátensei az irányadók, — ha a 200 frtnyi értéket meg nem haladják, mint a találó fél jogos tulajdonai, vagy az egyes családoknál maradnak, vagy hazai, esetleg külföldi régiségkereskedők kezeihez vándorolnak.

Mivel az ország törvényhatóságainak területén napról-napra előkerülő leletek (péncs és egyéb régiségek) az itt említett összegnek megfelelő értéket vajmi ritkán haladják túl, természetesen, hogy az ily archeologiai becsű tárgyakból sem a kir. kincstár, sem a m. nemzeti muzeum nem részesül, a vidéki szakértársulatok gyűjteményei pedig csak akként juthatnának valamihez, ha az illető régészeti lelet tulajdonosa bir annyi műveltséggel és liberalitással, hogy e gyűjteményeknek valamely tárgyat önként odaajándékozik.

Sajnos azonban, s hogy messzebb ne menjek, Bács-Bodrogh vármegyében is így van a dolog, hogy a vidéken talált leleteket még az intelligens elem sem igen hajlandó a nyilvános (társulati vagy intézeti) gyűjtemények részére átengedni és pedig pusztá szükkebléséből és kapzsiságból. Ezt mi itt a vidéken lépten-nyomon

A „BÁCSKA“ tárcája.

BOGARAK.

— Elbeszélés. —

Erzsi atya már jó sokáig tilt dolgozóasztala mellett és az Egyetértést, kedvence lapját tartá kibontva, Erzsi pedig himzéssel volt elfoglalva. Miudkettő látszólag el volt merülve foglalkozásába.

Erzsi hirtelen abbahagyta munkáját, pihentette ujjcskáját, elmerengett és egy mély sóhaj röppent el ajkairól. Az asszony lelkében valami különös mehetett végbe, amit ajkainak kínos vonaglása elárult, meg ama titkos fájdalom, mely arcán pihent, no meg líhegő keble.

— Hol is maradhat ma oly soká férjem? — susogá alig hallhatóan maga elé, mit Récey ur észrevehén, az újságlapon keresztül figyelte lányára.

— Mondtál valamit Erzsi lányom? — kérdezé.
— Hol maradhat ma oly sokáig Ernő? — ismétlé a fiatal asszony és megható pillantással nézett apjára.
Récey ur lapját fokozatosan térdeire csuszattta és kérdő pillanattal figyelte lányát.

— Mi bajod lányom? — mondá végre.
Erre aztán megeredt beszéde, majd szomoruan, majd meg dühösen kifakadva, úgy hogy atya csodálkozóan tilt itt és alig talált szót a feleletre.

— Mindent el akartam hallgatni, kedves atyám, mert nem akartalak felizgatni, nem akartam neked fájdalmat okozni. Hallgatni akartam, mindent önmagam akartam eltűrni és tőled minden gondot elhárítani. De belátom, hogy tovább nem tehetem és így mindent fel kell tárnom, ami annyira szomorít és véghetetlenül boldogtalaná tesz.

— De mi történt tulajdonképen? — kérde atya meglepetten.

— Hogy mi történt, csakhamar megtudod és csodálni fogod erőmet, melylyel a gyalázatot elviselem. Mily könnyedén veszik a világon a szegény gyenge ut!

— Tudod, mily bensőleg szerettem Ernőt, mily boldogan üdvözöltem, ha a hivatalból baza jött és mily bus voltam, ha ismét távozott; azt hittem, hogy nélküle

nem élhetek és ő — a gyalázatos — ugyanazt állította. És négy havi együttléttünk után szomorú felfedezésre jutottam, úgy hogy Ernővel többé élni nem tudok.

— De miért gyermekem? Nem értem könnyeidet, bánatodat. Tán azért, mert még nincs itt! Tán azt hiszed, hogy mellékutakra . . . ugyan menj! Kissé elkésett és itt lesz, mikor nem is gondolod. Az csak nem lehet oka, hogy duzzogj és neheztelj rá. De mégis megmagyarázhallan jajgatásod . . .

— Ha tudnád apám, hol van most Ernő! — szakítá felbe Erzsi zokogva és nagy, fénylő könnyecsképek gurultak le a felindulástól kipirult arcán.

— De hát hol legyen? Nem értlek! — mondá kissé szigorúan Récey ur és felállva, kezét zsebébe rejtve fel és alá járt a szobában.

— Akarod tudni, hol van? — panaszóla a lánya könyvtelt szemekkel atyjára nézve, ki e kérdésre hirtelen megállt.

— Nos? — viszonzá és néhány lépéssel közelebb ment szerencsétlen lányához.

— A másiknál van! Igen! — kiáltá Erzsi magánkivül és forró fejecskéjét puha reszkető kezecskéibe temetve könyökölt az asztalra.

Az atya egészen közel jött hozzá és vállaira tette kezét s mondá:

— Olyan bogarak ezek, Erzsi lányom. Ne ingereld magad fel hiába. Csunya gyanu gyötör, mely minden biztos alapot nélkülöz. Ugyan nyugtasd meg magad és ne sírj!

Most a durcás fejecské hirtelen felpattant.

— De nagyon is biztos alapom! édes atyám. Hisz ez a dolog legborzasztóbbja és igazat adsz, ha mindent megtudsz és magad mondod majd, hogy igazam van. Oh mennyire örültem mindig Ernőnek, ki mindig oly szeretetreméltó volt irányomban, ki minden kívánságomat ellette, együtt élhetni vele, kinek tulajdonságai az enyéimmal annyira megegyeztek, amint te magad is gyakran mondád, vele, kinek jövőm és szerencsém látszólag szíven fektött. És hogy megcsalt — a rettenetes! Mily mélységet, mily irt látok most boldogságom helyett!

Most Récey apa egészen közel tilt lányához.

— De még mindig nem tudom Erzsi . . .

— Azt mindjárt meglátod apám — szakítá meg

Erzsi felállva és gyorsan az asztalkához sietett, melynek fiókját gyorsan kibuzta és abból egy kék papírba burkolt könyvet vett elő.

— Ezt az íróasztalán találtam — mondá hirtelen felítve a könyvet, melyből egy fénykép hullt ki. Létezett-e már valaha ily ballatlanúság? Kétkeldekem!

Récey papa nem szólt semmit, a kék papír úgy látszik meguémítá, folyton szemlélte a lánya által bemutatott „corpus delicti“ és idegesen rángatta óraláncát.

Kárörvendezve mutogatta a fényképet apjának. Récey csak bámulta a fényképet és ráncolta homlokát és nézte lánya lángoló arcát, mely úgy tűnt fel előtte, mint egy büntető nemezis.

— Nem világos bizonyítéka ez annak, hol időzik most, hol időzik uaponkint oly sokáig! Nemde? Hol is időznék máshol, mint nála, e nyomorultnál!

E szavak után a fényképet mérgesen az asztalra dobta és új könyzáporban tört ki.

Récey papa majd a képet, majd meg lányát nézte és azon gondolkodott, mi volna legalkalmasabb lánya ingerét némileg lecsillapítani.

— De Erzsi, ki tudja milyen fénykép ez?

— Hát milyen legyen, ha könyvében fekszik! Oh, én szerencsétlen. És ha még szép és fiatal volna, de így! . . . De meg akarom magam boszulni, ballatlanul megboszulni!

— Csak nem fogod kérdőre vonni, mielőtt . . .

— Dehogy vonom kérdőre. Eszembem sincsen; de mihelyt jön, megmondom neki, hogy elválok tőle, a semmirevalótól, ki szerelmemet nem tudja megbecsülni, ki megcsal . . .

— De gyermekem, ne légy oly hirtelen, ki tudja van-e a képről valami tudomása — nyugtatótá lányát, megsimogatva szöke bajftűjtjeit.

— És kinek legyen tudomása, ha könyvében fekszik, melyet kezébe véve, meg is nézi a képet, a helyett, hogy olvasna belőle és tán meg is csókolja . . . Oh, én szerencsétlen!

— Ugyan Erzsikém, hiszen nem . . .

— Igen, azt fogom tenni. Egy percig sem maradok azzal a szörnyeteggel egy tető alatt.

E szavakkal oly határozottan batott apja gondolataira, hogy a járás-kelést megint megkezdte és hom-

tapasztaljuk, nem is szólva arról, hogy a szegényebb néposztály a régiségeket, ha szerinte értéktelen, elpusztítja, ha pedig értékes, úgy a kezeskedőknek adja el.

E nagy bajon csak akként lehetne segíteni, ha a nagyméltóságod elnöke alatt álló bizottság egyébként nagybecsű javaslatai a régészeti leletek beszolgáltatására vonatkozó rendeletek megváltoztatását és azoknak esetről-esetre kötelező beszolgáltatását, az értékre való tekintet nélkül, törvényhozásilag szintén rendezendőnek deklarálnák.

Hódoló tisztelettel:

dr. Dudás Gyula,

a Bács-B. vármegyei történelmi társulat titkára.

Közgyűlés a városnál.

— 1897. január 30. —

Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottsága szombaton, január hó 30-án rendes közgyűlést tartott.

A közgyűlésen dr. Vojnits István főispán akadályoztatása folytán Schlagetter Gyula polgármester elnökölt.

Az elnököl polgármester d. e. 9 órakor nyitotta meg a közgyűlést. A jegyzőkönyv vezetésével Gyurisits György főjegyzőt, a szólni kívánók feljegyzésével pedig Lang Gyula aljegyzőt bízta meg. A távol volt főügyészt Thurszky Zsigmond th. ügyész helyettesítette.

A közgyűlés rövid egy óra alatt véget ért. A közgyűlés egyes tárgyaitól — a tárgysorozat szerint — a következőkben számolunk be.

Polgármester jelentése a közügyek állapotáról. — A közgyűlés a jelentést egyhangulag tudomásul vette. A jelentést jövő számunkban egész terjedelmében közöljük.

Belügyminiszteri intézkvény a létesítendő gyermekert tárgyában. — A közgyűlés már egy ízben határozott; a miniszter azt kívánja, hogy a törvényhatóság jelöljön meg közelebbi alapot a gyermekert költségeinek fedezésére. A közgyűlés az állandó választmány javaslatát fogadta el, a mely szerint a multkori határozathoz hasonlóan tétetik intézkedés.

A honvédelmi miniszterium leirata a polgári lovasbizottság megalakítása tárgyában. — A lovasbizottság elnökévé az elhunyt Konyovits Jusztin helyébe Koczár Zsigmond bizottsági tag indítványára dr. Zákó István választott meg. Dr. Vojnits István főispán a bizottságba becsüské Tárcaj Mór, Vuits A. Miklós és Fernbach Péter bizottsági tagokat, állatorvossá pedig Matzitz Lajos állatorvost nevezte ki.

Zemplén vármegye közönségének átirata a magyar görög katolikus püspökség felállítására ügyében a kormányhoz intézett feliratának pártolása iránt. — Tudomásul vétetik.

Az igazoló választmány jelentése a mult évi december hó 15-én megtartott bizottsági tag választás eredményéről. — Tudomásul vétetik.

A pénztárak megvizsgálására kiküldött bizottság jelentése. — A bizottság a pénztárakat rendben találta. A jelentést tudomásul vétetik.

lokát ráncolva gondolkodott. Épen az ablakhoz ért, melyen önkénytelenül kinézett. Megrázkodott és birtelen Erzsikéhez fordult.

— Erzi te, jön...
— Ah, hála Istennek! Most...
— Az Isten szerelméért kérek, add ide a képet, hogy ne lássa.

— És miért? Miért ne lássa, apám?

— Gyermek... gyermekem... édes egyetlen gyermekem... ó... ó... nagyon haragudnék rám... nem fogom soha többé tenni... gyermekem, Erzsikém ne szólj neki e dologról semmit... A kép...

— Nos? — szólt kérdését kissé elnyújtva és zarvarba jött apja karjaiba fogódzott.

— A kép tudod, nos, igen... tulajdonképen az enyém... Ma reggel meglepettem, mikor tanulmányoztam és birtelen a könyvébe tettem. Aztán ott felejtettem. Kérlek Erzsikém, csak ne szólj neki arról semmit. Megsemmisítem, csak add ide, elégetem, teszek vele, amit akarsz. Bolond gondolat volt tőlem — és tenyereit Erzi arcára helyezte. — Edes fiam, úgy-e nem haragszol rám, úgy-e nem szölsz Erzőnek semmit, mert megesküdtem neki, hogy sosem nőstülök.

— De atyám... ki hitt volna olyasmit... No hallod!...

E szavakkal átadta a képet, melyet ő hamar zsebébe rejtett.

— Csak ne fecsegi kérlek, mert különben blamirozva leszek.

Erzi arca birtelen derültséget öltött és pajzán vidámsággal tette kezét apja vállaira, mondván:

— És ez lett volna Ernő anyósa?...

Récsey papa birtelen befogta lánya száját, mert az ajtó kitárult és Ernő lépett be. Odasietett Erzsikéhez, megölelte, megcsókolta, mialatt utóbbi nevetését nem tudta elnyomni... Távolabb állt a meglepett papa.

— Miért vagy ma olyan vig, majdnem pajkos, kedves gyermekem? — kérde Ernő szokatlanul jókedvű feleségét, mialatt szeretetteljesen vizsgálta.

— Oh!... Hababab!... Ernő... hababab!... A papa épen az imént... hababab!

Es ezzel fejcséjkéjét férje vállaira tette és gyöngysor fogait mutatva mosolygott rá — megigézőleg.

Holzmann Ignác.

A jogügyi bizottság javaslata a járdaugyi szabályrendelet tárgyában. — E tárgynál több felszólalás történt; hozzá szóltak a tárgyhöz Koczár Zsigmond, Paul Kálmán, Falcione Nándor, dr. Gärtinger Pál és Walter Nándor. A közgyűlés némi csekély módosítással elfogadta a szabályrendelet tervezetét.

Ugyanannak javaslata a rendőrszolgálati szabályzat tárgyában. — Az állandó választmány javaslata elfogadtatott.

Ugyanannak javaslata a kegyuri jogok gyakorlásáról szóló szabályrendelet kiegészítése tárgyában. — A szabályrendeletet a templomszolgái állás betöltése módjának meghatározása végett kellett kiegészíteni. A javaslatot a közgyűlés elfogadta s így ezentul a templomszolgát a plébános ajánlatára a kegyuri bizottság elnöke nevezi majd ki.

Ugyanannak javaslata a színházi páholyok utáni alapdíjakról szóló szabályzat tárgyában. — E tárgyról megemlékezünk már. A közgyűlés elfogadta a javaslatot s így a páholybérlek kötelesek ezentul évenként a magyar előadások után 30 frtot, a szerb előadások után pedig 15 frt páholybérleti alapdíjt fizetni.

A városi színházépületnek 1897—98-iki időnyre kinek leendő átengedése iránti intézkedés. — A színházat a jövő szezonra Kunhegyi Miklós, idei igazgató nyerte el.

A gyámpénztár és árvaletéti pénztár 1895. évi megvizsgált számadásai. — A számadások jóváhagyattak.

Dr. Huber József orvosi oklevelének meghirdetése. — Meghirdettetett.

A fertőző betegségekről és járványaikról.

Irta: Dr. Thim József.

(Folytatás.)

Valamint a tápszerek, ép úgy a víz is tartalmazhat patogén mikrobaikat és használata által fertőzés jöhet létre. A koleránál és tifusznál oly eminens jelentősége van, hogy e két járvány ugyiszólván nagyrészt a víz által terjed, noha a bakteriologia terén tett legújabb tudományos kutatások még kétes bizonyítékokat hozhatnak fel a gyakorlati tapasztalat mellett.

Ami ivóvizünk talajvíz és mint ilyen a talajban oldható vegyi alkotórészeket vesz fel; ha sok van benne, keménynek, ha kevés, lágynak mondjuk. De lehetnek szerves vegyületek is benne és ez biztos jele annak, hogy a talaj tisztátlan, piszkos; ezt a fertőzést okozhatja konyhabulladék, trágya, pöcegödör, valamely árok, gyártelep stb. Az ilyen fertőzött talaj rendkívül kedvező a kolera és a tifusz terjedésére, melyből a talajvíz a mikrobaikat felveszi, ahol azok egy-két napig 15 + hőfoknál élnek. Sokszor az emésztő gödrökből patkányok és egerek a kutig furnak utat és közlekedésbe hozzák az ivóvizet az előbbivel. A tisztáltan vízben mindenféle rothadást okozó mikrobaik is vannak, melyek az embernél gyomor és bélhurtot okozhatnak, sokszor patogén bakteriumoknak egyengetik a fertőzésre az utat.

Tehát nem elég a lágyság a víz jószágára nézve, bakteriummentesnek is kell lennie, szabadnak rothadást okozó és patogén mikrobaiktól.

Ilyen tiszta vizet szolgáltat az artézi, az abesszinai Northon kut és a tisztán tartott, lehetőleg zárt kutak. Sok tifusz epidemiánál játszott a fertőzött víz szerepet. Így például Melunben, Paris közelében egy lovas kaszárnyában kiütött a tifusz, melynek két kutyában konstataáltak a bacillust. Az „Annales d'hygiène publique“ 1893. évfolyamában olvastam, hogy Fodor tanár a pécsi tifuszjárvány alatt a Tettyéről esőekben vezetett vízében konstataulta a tifusz-bacillus jelenlétét. Bizonyítékul szolgálhat az is, hogy sok tifuszjárványt a vízvezeték, vagy a gyanus kutak elzárata által egy csapásra szüntettek meg és sokszor a vízben is konstatablatták egyidejűleg a mikrobaikat. Ilyen eset Klosterneuburgban fordult elő és még számos más helyen.

A tifuszhoz szakaszottan hasonló jellegű a kolera. Ennél is a legújabb tapasztalatok szerint főleg az ivóvizet okolják a fertőzés terjesztésével. Sikerült is a kolerabacillust a vízben többször kimutatni. Koch a bacillust egy ivóvizűt felkeresett indiai pocsolyában már tizenkét év előtt találta meg. Budapestén az utolsó kolerajárvány alatt nem sikerült ezt kimutatni; de O-Budán Pertik talált egy kutban bacillusokat, valamint Koch a Saale vízében is. Ép úgy az Elbában is Hamburgban. A mióta India néhány városát vízvezetékekkel látták el, ezekben a kolera tetemesen csökkent. Franciaországban és Spanyolországban 1884—85-ben, nálunk az utolsó években majdnem mindentitt az ivóvizűt használt folyók mellett és utján terjedt a kolera. A hamburgi járványkor a kikötő vize volt inficiálva és a lakosság 1-2%-a halt meg benne, míg a szomszéd Altonában csak 0-2%, mert utóbbi vízvezetéke sokkal jobb volt. Hogy a kutviz lehet inficiálva és terjesztője a kolerának, bizonyítéka a következő eset is. Az 1892. titeli kolerajárvány alatt egy egyén a Tisza vizéből kalapjából vizet ivott; délután hasgörcsöket kapott és megszökött félelemből. Harmadnapra nyomoztattam és Mosorinban, a szomszéd községben találtak meg beteg, másodmagával. Két napra rá mindazon házakban, melyek lakói a fertőzött házból hordták a vizet, koleraesetek léptek fel. A kut elzáratták, a betegek csendőrség által izoláltattak, mire a kolera teljesen megszűnt.

Figyelemmel kell lenni tehát a kolerajárvány esetén különösen a köz- és magánkutakra, a folyóvizekre, a hajózársra, a tutajozásra és a hajósokra, a hajó-utasokra. A kut és folyóvizekből készült szoda és mesterséges ásványvizekre; továbbá a vízvezetékekre, a vízszűrőkre. Kerülni kell a koleras, tifuszos vagy más ragályos betegől származó tárgyaknak folyóvizben való mosását, a kutak körüli szennyezést. Aki pedig kolerasokkal vagy tülök származó tárgyakkal érintkezik, mossa meg sokszor, különösen étkezés előtt kezét és ne érjen közel a

szájához. Ha pedig gyanusnak véli a vizet, forralja fel úgy az ivó, valamint az edények mosásához használt vizet.

Ilyen elővigyázat mellett el lehet kerülni a fertőzést és ezért betegszik meg nagy ritkán az orvos vagy az ápoló a fenti fertőző bajok járványaikor, noha állandóan érintkeznek betegekkel.

Elmondtuk azt, hogy a víz és a talaj között szoros összefüggés van és hogy a fertőzött talaj milyen veszélyes az ember egészségére nézve. Szerencsére a föld felülete egy nagy szűrő réteget képez, mely a szerves élő lényeket, illetve a bakteriumokat visszatartja, míg a mélyebb rétegekbe csak a szűrt tiszta víz jut. A kutak vize tehát többnyire talajvíz és a fertőzés rendszeren kivülről, vagy a kut legfelsőbb rétegeiből, esetleg nagyobb repedésektől eredhet. Két méternyi mélységben a talaj mikrobamentes; mélyebbre csakis nagyobb repedések, lukak által jöhetnek.

A föld felületéről a por által a mikrobaik könnyen juthatnak a levegőbe, melyek nem patogének. Sikerült utóbbiakat is fellelni, mint a lépfene, tifusz és a malária kórokaik. Ezek szerves részek bomlása jelenlétében, nedves, meleg és levegődús talajban jól szaporodnak; tiszta talajban azonban alig.

Pettenkofer híres német tudós nagy befolyást tulajdonít a talajnak és talajvíznek járványok alkalmával. Ő azt hiszi, hogy a testből kiküldött pl. hagymázos fertőző kóroanyag nem alkalmas a direkt inficiálásra, hanem azzá válik a talajban bizonyos érlelés által és innét terjed aztán a talajjal ismét fertőzést okozva. Ezt a nézetet azonban nehez a direkt érintkezés utján terjedő fertőzés nézetével szemben fenntartani, mely szerint pl. a kolerafertőző anyag direkt az emberben szaporodik bacillusok által, amelyek fertőző ereje fertőzött talajban nagyobbodhatik, de a víz, tápláló szerek vagy más tárgyak utján jut az emberi szervezetbe ismét és inficiál. Koch szerint tehát a fertőző kóroanyag direkt is inficiál, míg Pettenkofer szerint ehhez bizonyos helyi és időleges dispozió szükséges lenne.

Pettenkofer szerint tehát elég volna a talaj javítása és mentesítés, míg Koch Róbert szerint, aki a mikroorganizmusok felfedezése körül nagy érdemeket szerzett, ezenkívül a mikrobaikat is tönkre kell tenni. Jelenleg ez utóbbi nézet jutott tulsulyra.

Törekeudnkünk kell tehát okvetlen a talaj tisztaságára, a hulladékoknak észszerű eltávolítására. A pöcegödöröket áthatlan cementréteggel kell kibélelni. Egy ember évente 8000 kilo hulladékot produkál s ha ez mind a talajba kerülne, hamar tönkre menne a tisztsága. Nagyobb városokban emiatt kénytelenek nagy stülű csatornákat a föld alatt megfektetni és így a talaj fertőzését elkerülni. Az ilyen csatornák tartalmát rendszerint folyókba vezetik.

Okvetlen szükséges az áthatlan gödrökbe vagy csatornába a mosóvizet, konyhabulladékot, szobaszemetet is beereszteni, mert ezek is szennyezik a talajt.

Nedves, szerves bomlásban levő talaj felületét a föld mivelése által is lehet javítani és ily módon sikerült sok helyt a veszélyes mocsárlázat megszüntetni. A talajt egyébiránt alagosóvesséssel is lehet szárítani, amit háztartásépítésnél is alkalmazhatni. Mélyebb lapályos földterületeket földdel, homokkal is feltöltetni. Nagy árterületeket védgátakkal zárunk el, összekötve a védett terület becsatornázásával.

(Folyt. köv.)

Dominó-táncfűzerke.

Csakugyan úgy történt. A zombori izr. nőgyelet dominó-táncfűzerkéje pompásan sikerült.

Szombaton volt az estély a „Vadászkürt“ emeleti termeiben. Nagyszámu közönség volt jelen, a zombori szépek legtöbbször, pajzán jókedvvel, kedves mosollyal.

Az izraelita nőgyelet intézősége páratlan buzgóságot fejtett ki az estély rendezése körül s ez a buzgóság, ez a fáradozás kárba nem veszett. A dominó-estély az idei farsangnak csakugyan egyik legfényesebb mulatsága volt.

Külsőleg is pazar fényű volt az estély; villanyos fényárban uszott a „Vadászkürt“ nagyterme. A Waiszféle gőzmalomból vezették be a villanyt; 20 izzólámpa árasztotta szét a vakító fényt.

Volt már 9 óra a mikorára a közönség összegyűlt, teljesen megtöltve a „Vadászkürt“ nagytermét. A hölgyek mind pompás dominóban jelentek meg; szép toilletjeikben pompás látványt nyújtottak, a férfiszemeknek gyönyörűségére. A táncosok a szép látványtól megáztatva találgatták, hogy kit rejteget ez megemálar. Sok tréfás, bohókás jelenetre adtak az álarok alkalmat, a mig éjfél után el nem tűntek s helyettük az úde, kedves arok bájos mosolya nem üdvözölte a kíváncsi férfi-sereget.

Mondanunk sem kell talán, hogy az estélyen jelen volt nagyszámu közönség a legfelsztelebb kedélyhangulatban kivilágos kivirradtig együtt maradt; az ifjuság lelkesen járta mindvégig a táncot.

A jelen volt hölgyek névsora a következő:

Asszonyok: Adler Márkné, dr. Bruck Arminné, Brauner Adolfné, Bondy Arnoldné, Czeizel Gáborné, Engel Mórné, dr. Feles Adolfné, Flesch Ignácné, özv. Flesch Ferencné, Gombos Mórné, Gallé Emilné, idős Goldfahn Sándorné, Horvátovits Istvánné, Handler Jenőné, Holländer Józsefné, Halász Dávidné, Jorgovitsné, Jeszenszkné, Kende Ignácné, Kaczvinszkné, Kaufmann S.-né, Keszler Dezsőné, özv. Löwy Samuné, Lusztig Károlyné, Messinger Józsefné, Neumann Samuné, Popovits Sebőné, dr. Sági Samuné, Schieszer Lázárné, Schlieszer Sándorné, Schlieszer Manoné, Schwarcz Emilné, dr. Strasser Lajosné, Scher Ignácné, Schaffer Samuné, dr. Spitzer Mórné, Spitzer Jakabné, Spitzer J. B.-né, Spitzer Márkné, Spitzer Vilmosné, Weidinger Zsigmondné, Weinberger Izidorné, Weisz Vilmosné, Zimmermann Em.-né.

Leányok: Brauner Aranka, Beck Lotti (B.-Almás), Czeizel Judit, Fehér Vilma, Flesch Fanni, Flesch Rózsa, Gallé Irén, Goldfahn Aranka, Goldsmid Bella (Baja), Holländer Helén, Horvátovits Milica, Jeszenszky Jolán, Kaufmann Zseni (Apatin), Koch Blanka (Török-Kanizsa), Képes Ada (Kassa), Löwy Dóra, Lipsey Józsika, Popovits Mariska, Szóvits N., Spitzer Mariska, Spitzer Cecilia, Spitzer Szidónia, Schaffer nővérek, Tomcsányi Weisz Flóra, Wertheime Hedvig (Vukovár).

Pál s

nevez

jegy

vezet

anyas

vezte

kir. t

San-8

és tel

mond

alapít

30-án

István

aljegy

egylo

gyűlés

intéze

ünnepe

tízol

leti t

rend z

honv

zenél

fog s

leteke

megta

a köz

tűzők

hogy

rész

önzetl

kir. t

tanács

kamar

várme

szám

meg:

1, Csa

Kula

Szabad

polya

kir. ad

Gyula

héten

szeged

meg j

Az tle

Bemut

veze

hogy

talaj

tesekr

kamar

berend

masul

folyt

letét

mint

méret

enged

A kan

szeg

ségei

részle

jesztes

sárhely

Föltér

testt

vényu

testt

termel

az ipa

ügyéb

hez, c

testt

Tárgy

száma

jelent

adás

2745

tesz. C

lalkoz

zeseve

melye

mellet

fogaci

terti

való b

részle

keltes

6-án

terme

rende

gyógy

szere

Dungy

vevte

sevits

a kua

Gyula

jeleni

teriai

eljegy

Ujdonságok.

Hírek az érseki egyházmegyéből. Winkler Pál káplán a kalocsai főszékesegyházi könyvtárhoz ki-nevezetett segédkönyvtárnoknak.

Kinevezés. A belügyminiszter Schöffler János jegyzőt a katonai anyakönyvi kerületbe anyakönyv-vezetővé, Fehér László községi irnokot a krusevlyai anyakönyvi kerületbe helyettes anyakönyvvezetővé nevezte ki.

Uj konzul. Dr. Czirfusz Dezső, Czirfusz Ferenc, kir. tanácsos, nyugalmazott kir. tanfelügyelő fia, a ki San-Remóban orvosi praxisával általános népszerűséget és tekintélyt szerzett, cs. és kir. konzullá nevezetett ki.

Alapító tagok. Fejér Gyula és Koczár Zsigmond 50—50 forinttal beléptek a zombori koresolya-egylet alapító tagjai közé.

Választás. Zsabya község folyó évi január hó 30-án tartott képviselőtestületi ülésében Kekezovich István ottani helyettes aljegyző egyhangulag a község aljegyzőjévé megválasztott.

Egyleti közgyűlés. A zombori polgári kaszinó-egylet február hó 7-én tartja meg az évi rendes közgyűlését.

Iskolai ünnepély. A zombori óvónőképző intézet vasárnap d. u. 5 órakor igen jól sikerült iskolai ünnepélyt rendezett.

Tűzoltók mulatsága. A zombori önkéntes tűzoltók egyesülete február hó 18-án a Vadászokt emeleti termeiben közveasorával kapcsolatos táncvigalmat rendez. Ez alkalomra eljön városunkba a szegedi 5-ik honvéd gyalogezred zenekara, amely a mulatságon a zenét szolgálhatja. A mulatság előreláthatólag igen jól fog sikerülni; a rendezőség ritka nagyszabású előkészületeket tesz. Óriási vörös plakátok hirdetik a mulatság megtartását s a rendezőség a jótékonyág nevében kéri a közönség pártfogását. A tiszta jövedelem ugyanis tűzoltószereknek bevásárlására fog fordítani. Reméljük, hogy közönségünk a legnagyobb foku támogatásban részesítendő bugó tűzoltóink humánus, immár 25 éve önzetlentül működő egyesületét.

Berendelés a táblához. Frits Béla zombori kir. törvényszéki jegyző a szegedi kir. itélőtáblához tanácsjegyzőül rendeltetett be.

Ügyvédek Bacsakában. A szabadkai ügyvédi kamarának múlt évi december havi jelentése szerint vármegyénkben összesen 249 ügyvéd van. Ez a nagy szám az egyes helyek szerint a következőképp oszlik meg: Ada 5, Apatiu 6, Baja 29, Bacs-Almás 4, Bezdán 1, Csantavér 1, Cservenka 1, Hódságh 3, Jankovác 1, Kula 7, Moholy 2, O-Becse 15, O-Kanizsa 4, Palauka 5, Szabadka 54, Szent Tamás 1, Temerin 1, Titel 3, Topolya 8, Ujvidék 33, Zenta 18, Zombor 46, Zsabya 3.

Halálozás. Furberr János szabadkai nyug. m. kir. adótárnokot súlyos csapás érte. Fia dr. Furberr Gyula feketevárosi (Sopronmegyei) községi orvos a múlt héten életének 38. évében hirtelen elhunyt.

Kereskedelmi és iparkamarai ülés. A szegedi kereskedelmi és iparkamara a napokban tartotta meg január havi teljes ülését Gál Ferenc elnöke alatt. Az ülés tárgyalásairól a következő tudósítást vesszük: Bemutatja az elnök az osztrák-magyar bank bécsi üzlet-vezetőségének átiratát, válaszul a kamara azon kérésére, hogy rendszeresítsék a bank giró-forgalmában a számlatulajdonosok külön értesítése a javára teljesített befizetésekről. A bank üzletvezetősége köszönetet mond a kamarának a javaslatért s közli, hogy azt giró-üzleti berendezéseinek ujjaszervezésénél fontolóra veszi. Tudomásul vette a teljes ülés, hogy a kamara fölterjesztése folytán a horvát országos kormány hatályon kívül helyezte egy, a fedélserepek mintáira vonatkozó rendelkezést és megengedte, hogy az apatini fedélserep úgy mint annak előtte, ezután is elárulható legyen az eddigi méretekben. Az apatini gyárosok e rájuk nézve fontos engedményért hálás köszönetet mondanak a kamarának. A kamara évi 2000 forint hozzájárulást szavazván meg a szegedi állami fa- és fémipari szakiskola fenntartási költségeire, elhatározta, hogy ez összeget felévi utólagos részletekben fizeti be az állampénztárba. Ujabb fölterjesztést fogadott el a teljes ülés, hogy Szeged és Hmvsárhely között a telefon-összeköttetés létesítése kéressék. Fölterjesztést batarozott el a kamara a kereskedelmi testületnek alakítása ügyében olyképp, hogy az ipartörvénynek úgy is sok érdekből kívánatos revíziójánál e testületeknek megfelelő hatáskör biztosításuk. Az ipari termelő és elárulító szövetkezetek létesítése és általában az ipari szövetkezetek általános szervezésének támogatása ügyében a kamara fölír a kereskedelemügyi miniszterhez, csatlakozván e kérdésre vonatkozólag a hazai ipartestületek központi bizottsága által kijelölt alapelvekhez. Targyalta végül a teljes ülés a kamara 1896. évi zárszámadásait, melyekre nézve a számvizsgáló bizottság jelentése alapján megadta a fölmentvényt. A zárszámadásokban foglalt mérleg szerint a kamara vagyona 27485 forint 91 kr, nyugdíjalapja pedig 15519 forint 67 krt tesz. Obláth Lipót indítványt tesz, hogy a kamara foglalkozzék a tőzde-reform ügyével, melyben több szaktanácskozás folyt a kereskedelmi és iparkamarák mellőzésével. Különösen a gabonahatáridő-üzel kérdése az, melyre vonatkozólag konkrét javaslatok előterjesztése mellett fölirat intézését ajánlja. A teljes ülés oly alakban fogadta el az indítványt, hogy a kereskedelmi miniszterrel a szaktanácskozás eredményeinek a kamarákkal való közlését kéri, mivel ez esetben a tőzde-reform más részleteire is kiterjeszhetőnek a kamaráknak az érdekeltek széles körét képviselő hozzájárulása.

Táncestély. A kulai ifjuság f. évi február hó 6-án a „Sport-egylet” javára a „Polgári Olvasó-egylet” termeiben műkedvelői előadással egybekötött táncestélyt rendez.

Gyógyszertár átvétel. Zentán a Mucsy-féle gyógyszerárát február 1-től Mezei Elek budapesti gyógyszerész vette át.

Vadászat. Csütörtökön nagy körvadászat volt Dungevicsky László nagybirtokos „szőregi” pusztáján a megyei főszolgabírók tiszteletére. A vadászatot részt vettek: Dr. Balaton Gyula ó-becsei főszolgabíró, Mikoservits K. zentai, továbbá a zsabyai, ujvidéki, titeli és a kulai főszolgabírók. Várták ez alkalomra Karácsony Gyula megyei alispánt is, de elfoglaltsága miatt nem jelenhetett meg. A megjelent főbírák este Vuicsics Pál turiai jegyző vendégei voltak.

Eljegyzés. Aranitzky Vlada turiai községi irnok eljegyezte Vuicsics Mileva kisasszonyt Turian.

A zombori takarékpénztár közgyűlése.

A zombori takarékpénztár január hó 31-én tartotta meg rendes évi közgyűlését a részvényesek nagy számának részvétele mellett. A közgyűlés legfontosabb tárgyát képezte az 1896. évre vonatkozó mérleg megállapítása és a tiszta nyereség felosztása. A választmánynak a lapunkban már ismertett javaslatát — a 77 ezer forint tiszta nyereségnek felosztását illetően — a közgyűlés egyhangulag elfogadta dr. Bruck Ármán indítványára a közgyűlés egyhangú helyesléssel jegyzőkönyvi közönetet szavazott Sándor Béla igazgatónak az intézet vezetése körül szerzett kitünő érdemeiért. A részvényenként 70 frtot kitevő osztalék a mai naptól kezdve kifizetetik.

Megfagyott ember. Kirschner György 42 éves, zombori téglaverő már vagy 3 napja eltűnt hazulról. Senki sem tudta hová lett, merre van. Vasárnap délután a bolttestére bukkantak rá Gákova felé a vasut mentén. A szerencsétlen ember megfagyott. Kirschner az őszkor tifuszban fektett; azóta folyton gyöngélkedett s állítólag tébolyodott volt. Tébolyában kóborolt el hazulról s kimerülve a gyaloglás fáradalmait, bizonyára pihenni ült le; újat nem folytathatta tovább; a hideg megdermesztette és megfosztotta életétől.

Pályázati hirdetés. A bosznia-hercegovinai országos kormány pénzügyi szolgálatának fogalmazói szakában több a X-ik díjaztályba tartozó segéd-fogalmazói állomás 1100 frt fizetéssel és 200 frt pótlékkal, tehát 1300 frt összilletményvel, továbbá több pénzügyi fogalmazó gyakornoki állomás, évi 800 frt segélypénz élvezete mellett fog betölteni. A pályázati folyamodványok a bosznia-hercegovinai országos kormányhoz címzendők és születési bizonyítvánnyal, érettségi bizonyítvánnyal, jogvégzettséggel igazoló bizonylattal (absolutorium), államvizsgálati bizonyítvánnyal és az egészségi állapotot feltüntető orvosi bizonyítvánnyal szerelendők fel s feltüntetendő bennük a nyelvismeret is. A kérvények 40 kros, a keresztlevél és orvosi bizonyítvány 40 kros, az érettségi bizonyítvány és végbizonyítvány (absolutorium) 10 kros, az államvizsgálati bizonyítvány 1 frtos és az eddigi alkalmaztatásról nyilvános hatóságok által kiállított bizonyítvány 1 frtos, a többi okmány pedig 40 kros boszniai okmány helyegyel lándó el. Boszniai bélyeg hiányában a megfelelő készpénz csatolandó.

Esküvő helyett a börtönbe. Kunits János molnárlegénynek esküvőjére már a határidő is ki volt tűzve s csupán két nap választotta el boldogsága elérésétől. Csak egy volt a bökkenő: biányzott a lakadalom megtartásához a hozzávaló. Ugy vélt ezen Kunits János segíteni, hogy éjnek idején betört Kovács Sándor zentai lakos házába s onnan emelte el a lakodalmi kalácsot a lisztet s a disznóoldalásokat, meg a sódort. A csendőrség még a lakadalom előtt kinyomozta a tettest s további gondozás alá vette.

Érdekes levél. Az Ada-moholi Közlöny írja: A svind legújabb neme az, mi lapunk szerkesztőjével a legközelebbi napokban megtörtént. Kapott ugyanis egy levelet Barcelonából (Spanyolország), melyben egy állítólag 15 évre elítélt fegyenc szivetrázó hangon adja elő panaszát, hogy ki volt, mi lett belőle és hol lehet könnyű szerrel az általa elsikkasztott, de elásott 600,000 frank birtokába jutni. Egyben, miután ő fegyenc, megnevezi azon személyt, kinek a révén vele értekezni lehet. A levél igen szép német stílusban van írva s lapunk legközelebbi számának tárcarovatában fogjuk magyar fordításban bemutatni. Lehet, hogy más valaki is kapott hasonló tartalmú levelet, ez okból már előre figyelmeztetjük az illetőket, nehogy valamiképpen az ilyen humbugnak feleljenek.

Megszűnt lap. Az O-Becsen megjelenő „Vojvo-gyanin” című szerb társadalmi lap, a melynek szerkesztője Milovanov Lyubomir tanító volt, rövid 3 havi fennállás után megszűnt.

A rossz helyre ment lövés. Nagy Mátyás zentai lakos panaszt tett az ottani rendőrségnek, hogy szomszédja Juhász András belőlt az ablakán. Juhász kibálgattatván előadja, hogy ő csak Nagy Mátyás mérge kutyáját akarta meglőni, mert ez mindig az ő udvarában tartózkodik és családjának biztonságát veszélyezteti. Csak véletlenül ment a lövés az ablakon át a szomszéd szobájába. A gyanus lövés ügyében a vizsgálatot megindították.

A koresolya-egylet mulatsága. A zombori koresolya-egylet február hó 27-én fényes táncmulatságot rendez. Az előkészületek már javában folynak.

Csendélet Torzsán. Az utóbbi időben alig mulik el nap, hogy reggelre kelve az a hír ne fussa be a közönséget, hogy ma itt, holnap ott, tegnap amott jelent meg egy tolvaj, de mindannyiszor elzavarták és tyuk, liba lopásnál eddig nem fordult elő komolyabb lopás. A minap pedig egy házban az ágynevet is összehajtogatották már, de szándékuk kivételében megzavartatták. Hogy lopási szándékuk kivételét megkönnyebbítsék, a kutyákat megmérgezett hussal teszik el láb alul. A rendőrség mindig nyomon van, sőt a minap a rendőrvetető rájuk is lőtt (ugy látszik nagyon éberek), de mindeddig meg nem csíptettek senkit. A lakosság nyugalma — különösen a falu szélén lakóké — meg van zavarva és a vagyonbiztonság nem a legjobb lábán áll. Aligha nem egy szervezett tolvajkompaniával van dolgunk.

Csak aludt. Az „Ujvidéki Hírlap” írja a következő kedélyes dolgot: Hogy mennyi pezsgőt ivott meg a mult heti beszédán, ki tudná megmondani. Ő csak azt az egyet tudja, hogy a mulatozás és az ivás másnap délig eltartott, a mikor is aztán egyenest a fűrdőbe ment. Jól érezhette magát itt G. szenttamási birtokos — mert vele esett meg ez a kis történet — hisz vagy 3 órát volt már a fűrdőben, midőn barátai aggódva keresték fel. Meg is találták a kádban elterülve. Megdöbbenés, szörnyű ijedelem s felverik a várost, hogy a fiatal (32 éves gazdag házassal) fiatalember, az eladó lányos mamáknak szemefénye) a fűrdőben hirtelen meghalt. Gál kapitány rohan a fűrdőbe; meglátja a szerencsétlent a kádban — aludni. No persze, hogy volt most jogcim — az újabb mulatásra.

Gyászhir. Palanacs-kyné szül. Pópits Mária, dr. Kosztits László, a híres szerb költőnek anyósa, szombaton délelőtt életének 71. évében városunkban elhunyt.

Agyonlőtte a juhászt. O-Becsen pénteken reggel Aracson Bain Táció földbirtokos véletlenségből agyonlőtte a juhászt. A gazda a szobában babrált megtöltött fegyverével, mely épen abban a pillanatban sült el, mikor a juhász a szobába lépett. A töltény a szerencsétlen juhász torkába furdótt és azonnali halálát okozta. A megrémült gazda önkényt jelentkezett a bíróságnál.

Egy jókarban lévő zongora megvételre keres-tetik. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Színház.

Egy rossz ember.

Csütörtök, 1897. január 28.

Az ilyen előadásokra nem vagyunk kíváncsiak. A darab maga olyan, a mely, bármilyen jó előadásban kerüljön is színi-re, hatást nem érhet el. Semmit mondó, szinte képtelen bohózat.

A darab silánsága mellett maguk a szereplők is szörnyű silányan játszottak. Egyik sem tudta a szerepét s egyik sem fogta fel komolyan feladatát. Ilyen darabban ennyi készlettel a legjobb erők sem produkálhatnak valami különösöt.

Jobb darabokat és jobb előadást!

B.

Klári.

Péntek, 1897. január 29.

A Klári jó előadásban került színi-re. A közönség sokat kacagott, nagyon jól mulatott.

A Klári tehát sikert aratott, ugy annyira, hogy a darab bizvást előadható még egyszer.

A sikert a szereplők jó játéka biztosította. Első sorban ki kell emelnünk a Kömleyeket, Kömleyt és nejét, Tarnay Leonát, a kik a mai estén a közönség részéről ismételtelen tündető ovációban részesültek. Mindketten pompás alakítást mutattak be, a miért a hálás közönség nem is fukarkodott a zajos tapsot illetően. Kömleynek játéka folytonos derűtséget idézett elő, Kömleynének művészi alakítása és precíz éneke pedig ritka műélvezetet biztosított a publikumnak. Több ízben nyílt színen is megtapsolták őket.

A többi szereplők is többé-kevésbé megállták a helyüket.

M.

A vasgyáros.

Vasárnap, január hó 31-én.

Színmű 4 felvonásban. Irta Ohnet György. Fordította: Fáy J. Béla.

Igen érdekes estéje volt tegnap színházunknak. Holéczy Ilona jutalomjátéka teljesen zsufolt ház előtt „A vasgyáros” Claire szerepében.

Maga a darab a modern francia dráma irodalom egyik legjelesebb terméke, sokkal ismertebb közönségünk előtt, hogy sem azt méltányolunk kellene, Claire szerepét is több alakításban láttuk már színpadunkon.

Holéczy Ilona igazi Claire volt, az a magas fokon álló művészet, mellyel ő e szerepet megjárta, olyan hatással bír, hogy elnűl vele szemben minden kritikai kifogás s a kéz, melynek a kritikai tollat kellene kezébe fogni, a nyert behatások folytán még most is tapsolni lenne kedve. Minden szava, minden mozdulata lebilincselte a közönség legnagyobb igényű tagjainak figyelmét is és az elismerés tapsai jelenetéről-jelenetre fokozódtak. A legnagyobb hatást a harmadik felvonás végén ama híres jelenetében keltette, midőn vetélytársnőjét Athenais-t házából kiutasítja. Az első felvonás elején díszes virág-bokrétákat és koszorukat nyújtottak fel neki: a közönség tündető tapsai között.

A szereplők legnagyobb része szintén arra törekedett, hogy az előadás sikerét emelje. Igy különösen kiváltak: Kemény (Derblay Fülöp), ki egyikét legjobb alakításainak mutatta be, Kápolnai Irén (Athenais), ki szerepét helyes felfogással játszotta, Palágyi, mint elegáns Bligny herceg, Ferenczy (Monlinet) pompás humorával, mely e hálás szerepet még inkább kiemelte s minden megjelenésével derűtséget keltett, V. Takács Mari (Sophie) egyszerű, természetes játékaival. A többiek nem mindig találták el az igaz hangot és bizonyos elfogultság, itt-ott szegletesség volt észrevehető játéukon.

t. k.

A primadonna kabátja.

— Bohém-tréfák. —

A színpad bohémjei játszanak néha a kulisszák mögött is. Ámbár ott gyakrabban marakodni szoktak. Szenvedélyes, ideges lelkek ezek és végtelentül naivak. Mert az ő büszságuk nem önhittség, — mondjuk gyöngédeden — bohém-naivság. Olyan király volt már a világon nemcsak a mesében, hanem az élő király, aki beismerte egészen hangosan, hogy ő gyöngé király, nem trónra-termett király, de olyan magyar vidéki színész még nem akadt a mesében sem, aki beismerné önmagáról, hogy — rossz színész, vagy csak annyit, hogy gyöngé, vagy még kevesebbet: hogy még sokat kell tanulnia.

A mi színpadi bohémjeink mind nagyok, mind óriások és kedvesek és lelkesek. Hamar villognak, tüzeskednek, de hamar készek a legvidámabb bohém-játékra is és nagyokat kacagnak a cigány-csintalanságaikon, amiket a kulisszák mögött fel-fel röpítenek, hol egymás ellen, hol egymás mellett.

Híresek a régi magyar színészek cigányos tréfálkozásai. Egész legendákat tudnak a nagy Halmi cipőről, a nagy Egressy szerelmes leveleiről, amiket játék alatt kicsentek a zsebéből, vagy Vizváry zsebébe belecsempésztet szerelmes levelekről. A Möríc barátunk festékes fiókjába elzárt vacsorájáról — a legújabb.

Ugy kezdik, mint a kis macskák a verőfényes napon. Karmolázkodnak és játszanak és csak egyszer az egyik szinpadí cigány megpillant a szuffita mögött egy pár fényes kis kalucsit. Eloldalog sunyi megszeppenéssel és már ekkor ott ficánkol a buncut ötlet a bodros fejében, hogy — mit csinál ő azzal a kis kalucsival.

A primadonna kiröppen a szinpadra és mig dudol ott magában, a bohém-legény ráveti magát meglapulva, hogy észre ne vegyék az ártatlan kis kalucsikat és a kabátja alá rejte azokat, macska-ugrásokkal eltűnik.

Már fülsegesen élvezi azt a játékot, amint a primadonna keresgeti nagy szívzorogva a — kalucsiját. Hova lett a kalucsni? Ki látta a kalucsit? A csempész eltűntette az öltöző asztali fiókjába a drága ereklyét.

S ezzel ismét visszamegy a kulisszák mögé sunyi képpel — várva a jelenését. Azt a legérdekesebbet, amikor a diva ott toporog a kulisszák mögött és szölongatja — a kalucsiját.

Igen ám. De ott van a másik macska. Nagyot ugrik és a cigány a mulatságot úgy folytatja, hogy észre ne vevén a cimborá kalucsni-csenését, besompolygott utána az öltözőbe — és meglapta a tolvajt.

A drága kis kalucsni bevándorolt a másik öltözőbe — a tükörszekrény fiókjába. S ez a tettes is visszangrik sunyi képpel a kulisszák mögé és várja — a jelenetet. Azt, amikor a primadonna és a cimborá keresik a kalucsnit.

De mire ez a második macska leért a szinpadra, a nyomába ugrik — a harmadik. Ez meg a második mesterkedését leste ki. A kalucsinak új gazdája volt ismét és vitte a bátsó szinpad egy sötét zugába: ott van egy kellekes láda, abba temette...

Kacagva ugrott vissza a helyére és jött is ismét az ötödik, a hatodik és így vándorolt a primadonna kalucsnija egy próba alatt hét csempész kezén keresztül, mig végre a szinpadlás egy sarkában megpihent.

Na és tessék már most elképzelni azt a cigány-játékot, a mi ebből keletkezik. A diva megindítja a nyomozást.

— A kalucsimat! Itt volt a kalucsnim.
— En is láttam, én is, én is, hangzik és elkezdik kutatni. Senki se kacag még. A dolog nagyon komoly. Ez borzasztó, hogy megy baza a sárna a kis cipellőjében a diva? Meghűl, az isten szerelméért. Elreked, a mindenható meutsen meg töle. Lemond az előadásról. Felfordul a repertoír. Jön a rendező. Mint az orkán zugát a hangja a szinházban:

— Hol az a kalucsni? Félhavi gázsijába kerül a tettesnek.

Az első tettes benső kacagással lapul meg és sompolyog az öltöző asztalához... Ki akarja végre venni a kalucsnit, hogy a helyére visszategye. Megdöbbenéssel veszi észre, hogy oda van a kalucsni. Ezt neveti a második. A második keresi a kalucsnit, hogy visszacsémpésze az elsőnek, ezt a harmadik kacagja, a harmadikat a negyedik és így tovább. Végre csak az utolsó tettes kacag. A többiek gyanakodva nézegetik végig egymást. Gyanusítani nem lehet senkit.

A diva ezalatt statáriomot hirdet. Megkezdődnek a nyomozó vértörvényszék — hát csudák-csudája oda szállt a két fényes kalucsni, mint két kánya, pontosan arra a helyre, ahol a primadonna hagyta...

S a diva örömrillába tört ki:
— Nini — és hányszor néztük erre!
Most osztán mindannyian kacagtak a cigány-játékon, melynek parját csinálták meg megint az operette-próban.

Az egyik macska a lovat adta. Hódolt-bókolt a primadonnának és szellemes udvarlással kijelentette, hogy boldognak érezné magát, ha a diva silskin köpenyékét a próba alatt a karján őrizhetné.

— Legyen boldog kedves kollega, — dohta a köpenyékét a primadonna az udvarias kollega karjaiba. Az felfogta, az arcához simogatta, dédelgette és ezenközben a primadonna az operette partitúráját is átadta neki tartásra.

Folyt a próbajáték. A primadonna pompás kedvében volt és egészen megelégedett a köpenyeről. Oda-kint ragyogó nap volt. Próba után hazaszaladt, mint egy fűt, a teli prémes ruhájában és csak otthon veszi észre, hogy nini, a köpenyékét és a kottát a szinházban hagyta.

Nosza, postát küld vissza, hogy küldje el a kedves kollega a bolnikat. Visszajött a diva szobalánya, a kezében egy örült nagy kottatekeressel. Ez a szerep.
— Hat a köpeny? — kiáltott rá a primadonna.
— A köpeny? — forgatta a szemét a lány — azt mondták, az benne van ebbe, ni.
— Ebben a partitúrában?
— Nem tudom én, micsoda kottában, de csak azt mondták, hogy — bele van pakolva.

A diva elkapta a kottát a lány kezéből. Gyanuja támadt persze. S már előre kacagott.
— Ebben. Hát hol van ebben köpeny?
S megrázta a kottát, hogy annak a szárnyai szertepertültek...

— Hol itt a kabát?
S a kabát pedig ott volt. Lerepült a puha szőnyegre egy rovatolt kis okmány alakjában. Ez volt. A diva fölvette, kibontja és csengő kacajjal veri föl a hajlékát:

— Ni, egy zálogcédula a kabátomról.
A bájos Rózsika és Ibolyácska nem értették ugyan a dolgot, de azért a diva mamával a szoknyába kapaszkodva ok is édesen kacagtak, mint a mama.

A cigány-tréfa remekül sikerült, mert a diva csak később vette észre, hogy az a zálogcédula nem az ő köpenyékéről szóló okmány, hanem az a játékos szinpadí cigányé, aki a köpenyékét őrizte és később gavalérosan és kacagva maga — hazaszállította.

Igy játszanak ezek a macskák, ha jó kedvük van...
Ton—Csi.

Felölös szerkesztő:
Dr. BALOGHY ERNŐ,
kés- és váltó-ügyvéd.

Laptulajdonos és kiadó
BITTERMANN NÁNDOR.

2-1

HIRDETÉSEK.

18. szám.
kig 1897.

Pályázati hirdetmény.

A Kovil Szent-Iván községében ujonan rendezesített állandó gyermek-menedékházban alkalmazandó dajka állására ennel pályázatot nyitunk és felhívjuk a folyamódókat, hogy kérvényeiket alulírottakhoz legkésőbb folyó évi február hó 1-éig terjesszék be.

A dajka évi fizetése 180 frt és szabad lakás.
Kovil-Szent-Iván, 1897. január 20-án.

Gavanszky, Pacsarics,
jegyző. 3-3 bíró.

689. szám.
1896.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ennel közhírré teszi, hogy az apatini k. járásbíróság 1896. évi 6852. számú végzése következtében Kuhlman Jakab javára Klem Vendel apatini lakos ellen 204 frt 34 kr s járuléka erejéig 1896. évi október hó 17-én foganatosított biztosítási végrehajtás útján lefoglalt és 758 frtra becsült bor, gabona, koesi és irásztalból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az apatini k. bíróság 7462/1896. sz. végzése folytán 204 frt 34 kr tőkekövetelés, ennek 1896. évi július hó 1-én napjától járó 8% kamatai és eddig összesen 11 frt 65 krban bírólag már megállapított költségek erejéig Apatinban alperes lakásán leendő eszközzésére 1897. évi február hó 18-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számítatik. Kelt Apatinban, 1897. évi január hó 26-án.

Oláh János,
kir. bir. végrehajtó

670. sz. 1897.

Hirdetmény.

Bács-Bodrog t. e. vármegyékbe bekebelezett palánkai járásbeli Bulkesz, Cséb, Gajdobra és Szilbás községekből csoportosított és Bulkesz székhellyel megállapított havi előleges részletekben fizetendő évi 600 frt készpénzfizetés, hivatalos utazások alkalmával az egyes községek által természetben kiszolgáltatandó fuvar, továbbá az állatok gyógykezelésének az 1888. évi VII. t. c. 130. §-a szerint egyezségileg avagy szerződésileg biztosított díjazásával egybekötött XX-ik körállatorvosi állásra ennel pályázatot nyitok és felhívom pályázókat, hogy az 1883. évi I. és 1888. évi VII. t. c. követelté képzetségtük tanúsításán felül nyelvismeretük és eddigi alkalmaztatásukat is igazolj okmányokkal, különben kellőleg felszerelt kérvényeiket hozzám legkésőbbben **folyó évi február hó 28-ik napjának d. u. 5 óráig** annál inkább benyújtsák, mert később érkező pályázatokat figyelembe venni nem fogom.

A választás határnapjának idejéül f. évi március hó 1-ének d. e. 9 órája Bulkesz községébenál tüzetik ki.

Megválasztott köteles állását azonnal elfoglalni.
Német-Palánka, 1897. január hó 26-án.

Kleiner Lajos,
szolgabíró.

2-1

Tenyészapa-állatok eladása.

Az alább felsorolandó eladásra szánt tenyészapa-állatok bármikor megtekinthetők és megvehető a Bács-községhez tartozó ugynevezett Tercsanik pusztán.

1. Hat darab három éves — apa után mezőhegyesi származású — tiszta magyar fajú bika.
2. Tizenkét darab ugyanilyen származású és fajú két éves bika.
3. Tizenegy darab két éves magyar mangolica fajú fekete kan.
4. Tíz darab két éves fehér kisenjő származású kan.
5. Huszonkilenc darab egy éves magyar mangolica fajú fekete kan.

Bács, 1897. évi január hó 20-án.

3-3

Ertl János fiai.

329. szám.
kig. 1897.

Pályázat.

Bács-Bresztovác, Bács-Doroszló és Ó-Sztpár községekből csoportosított és Bács-Bresztovác székhellyel megállapított 600 frt készpénz fizetés, hivatalos utazások alkalmával az egyes községek által természetben kiszolgáltatandó fuvar, továbbá az állatok gyógykezelésének az 1888. évi VIII. t. c. 103. §-a szerint egyezségileg avagy szerződésileg biztosított díjazásával egybekötött körállatorvosi állásra ennel pályázatot nyitok, és felhívom pályázókat, hogy kellően felszerelt kérvényüket **folyó évi február hó 25-ig** hozzám nyújtsák be. Apatin, 1897. január 29.

Deák Zsigmond,
főszolgabíró.

2-1

Zembar. Bittermann Nándor és fia könyv- és könyvműdájából

1933. sz. 1897.

Birtokeladási árverési hirdetmény.

Közhírré tetetik, hogy a törvényhozás által eladásra engedélyezett s a kir. államjavak aradi igazgatóságának kezelése alatt álló, alább egyenként megnevezett államjavak örökáron eladása végett az alább kitüntetett helyen és időben nyilvános szó- és írásbeli ajánlatok tárgyalásával egybekötött árverés tartatik, melyre venni szándékozók ennel meghivatnak. Bántépénzüll 10% követeltetik, ugy a szó- mint az írásbeli ajánlatoknál, mely utóbbiak a szabályoknak megfelelő alakban 50 kros bélyegjeggyel ellátva, az árverést megelőzőleg 3 nappal benyújthatók. A letett bántépénzüll az árverés jóváhagyása esetében a vételár első törlesztés részletébe beszámítatik; az ezután fennmaradó vételárt köteles a legtöbbet ígérő azon birtokosoknál, melyeknél a vételár 1000 frtot meghaladja, de az 5000 frtot el nem éri, 10 évi illetőleg 20 félévi előleges részletekben, azon vételárnél pedig, melyeknél a vételár 5000 frtot meghalad, 20 évi illetőleg 40 félévi előleges részletekben a még le nem fizetett egész tőkertartozás után, az árverési jegyzőkönyv jóváhagyása napjától járó, a vételár teljes lefizetéseig számítandó 5 1/2% kamattal együtt megfizetni.

Az 5000 frtot meghaladó vételárakra nézve a vevőkre bizatik, miszerint a vételárt akár évenként, akár pedig félévenkénti előleges részletekben, mindenkor a fennálló tőkertartozás után szabályszerűleg számítandó 5 1/2% kamatokkal együtt egyenletes és egyforma járadékszerű törlesztéssel mellet fizethessék.

Az eladott birtokoknak telekkönyvi átírása az egész vételár és járuléknak lefizetése után engedélyeztetik. Az árverésben azok vehetnek részt, a kik honi törvényeink szerint birtokszerzési joggal bírnak. Az árverési eredményére nézve a nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszterium jóváhagyása tartatik. Az árverési feltételek a kertletti ispánóságoknál megtekinthetők.

Utóajánlatok nem fogadhatnak el még az esetben sem, ha azok egy újabb árverés esetére kötelezőleg fentartatnak is.

Az eladandó birtokrészletek a következők:

I. Dentán a m. kir. kincst. ispánóság hivatalos helyiségében 1897. évi február hó 23-án d. e. 8 órakor.

1. Dentai „Ritu máre“ (gazd. épületekkel) 557 hold 134 □ öl 165565 frt kikialtási árral.

II. Kulán a m. kir. kincst. ispánóság hivatalos helyiségében 1897. évi február hó 25-én d. e. 8 órakor.

1. O-Szivaci-kis-sztpári birtok 306 hold 1051 □ öl, 2. kis-sztpári birtok 331 hold 448 □ öl, 3. kis-sztpári volt koresma-épület és telke 2 hold 178 □ öl, 4. kis-sztpári volt birka-mesteri lak és telke 558 □ öl, 5. kis-sztpári volt molnárak és telke 1418 □ öl, 6. kis-sztpári volt ispánági pótkert 338 □ öl, 7. kis-sztpári volt hajdulak és telke 180 □ öl, 8. kis-sztpári volt kettős pénztáróri lak és telke 471 □ öl = 212870 frt kikialtási árral. — 9. Baracska kincst. koresma-épület és telke 986 □ öl, 3253 frt 26 kr kikialtási árral. 10. Gákovai vizálasos terület az „Obere Weingarten“ dűlőben 78 hold 266 □ öl, 1560 frt kikialtási árral.

Aradon, 1897. évi január hó 25-én.

2-1
M. kir. államjóságigazgatóság.
(Utányomat nem díjaztatik.)

Megérkezett

az új küldemény narancs- és citromból, narancsból 8 darab 10 kr, citromból 7 drb 10 kr.

Malagaszőlő kilója 1 frt.

Engel és Goldsteinnél

Zomborban. *—5

Kiadó lakház.

Zomborban, kalap-ufca 600 a szám alatti lakház, kerffel együtt, folyó évi május hó 1-étől kiadó.

Bővebb értesítést ad a fulajdonos
Sztojsits Jevta.

3-1

Vetőmagvak.

Ezredéves kiállításon díszoklevéllel: legmagasabb díjjal kitüntetve.

Répmag, sárga Oberdorfi

50 kiló 12 frt,
500 kiló 100 frtért

kapható:

gróf Teleki Arvéd

drassói uradalomban, u. p. Konca.
Sztéküldés ab Alvinc és Szászrégen utánvétel, a pénz előre beküldő-jének áru franco megy. 2-1

Továbbá lucernamag, vörös löheremag, baltacimmag, fehér pasnyú, Heine-féle és duppani zab, tölgytakerítés-ozslopok kaphatók.

PÁLYÁZAT.

Csávolyon (Bács m.) egy r. kath. osztálytanító állásra pályázat hirdettetik. Határidő **február 10-ike.** Tannyelv: német, magyar, de a bunyevác nyelvben jártasak előnyben részesülnek. Nők is pályázhatnak. Fizetés: 400 frt, 50 frt lakbér, 4 erdei öl lágú hasábfá a házhoz hordva. Kérvények nagyontiztelendő Kuts János esperes urhoz Bikityre kéretnek. Az állás azonnal elfoglalandó.

2-2

Dr. Szucsics Sándor,
plébános, isk. igazgató.